

værne ham mod de Lyster og Tilbøjeligheder, som der er nok af, og som Fristelsen er stor nok til, som række Saanden ud imod ham allevegne. Men har den ærede Læser virkelig ogsaa alvorlig overveiet, hvilke Konsekvenser denne Deling af vort Folks Ungdom maatte føre til. At dele et Folk i to Klasser, hvoraf man vil unde den ene saa megen eller saa liden Deltagelse i det aandelige Liv, som det vel vil være istand til at kunne faae, medens man helst vil holde den anden helt udenfor — behøver man at minde det ærede universitetsdannede Medlem om, at netop en saadan Bestræbelse har baade i gamle og nyere Dage været Uarsag til mægtige Folks og Staters Undergang. Men nu siger man: Sa, naar det var ligesom Rundstabsstoler, der var Tale om, naar der var Tale om Meddelelse af positive Rundstaber, saa kunde det være noget Andet. Bistof hører man allevegne den Sætning, at Rundskab er Magt, og Ingen skal være mere villig end jeg til at indrømme, dens Sandhed. Jeg selv har ønsket meget, at jeg havde en større og bedre Rundstabsstole i alle Retninger, end det har været mig muligt at skaffe mig, og jeg ønsker tilvisse det Samme for hele den Klasse af Samsundet, hvortil jeg hører. Men der er een Ting, man ikke maa overse, og det er, at, ihvorvel Rundskab er en Magt, saa er den blotte Rundskab om Noget, den blotte Udvikling af naturlige Gaver, den Dannelse, som blot henvender sig til Forstanden, saa er det, selv om en saadan Rundskab er Magt, ingenlunde sagt, at det er en god Magt. Store Rundstaber, store Gaver, stor Udvikling, men i et slet Hjertes Tjeneste, kunne være meget farlige baade i det private Liv og særlig i Samsundslivet, og det er da min Mening, at den Dannelse, man efter bedste Gode søger at bibringe Ungdommen, den være større eller mindre efter Forholdene, maa være saaledes, at ikke blot Forstanden, men ogsaa Hjertet bliver paavirket. — Saa havde det ærede Medlem navnlig saa meget mod Statsrådsudvalget til de mindre Formuende; han mente, at der maatte kræves noget Klækkeligt af dem selv, og at det var et stort Bidrag, maatte for stort et Bidrag, disse 24 Kr., der bleve ydede de unge Mennesker maanedlig. Dertil skal jeg svare, at det er virkelig allerede ikke saa ringe Opoffelser, der forlanges af et saadant ungt Menneske, der ikke har Andet end den Løn, han kan tjene i Mædets Løb, dels til at klæde sig for, og dels til at kunne sanke Lidt sammen til den Tid, da han f. Ex. skal astjene sin Børnepligt, og hvor der gjøres Krav paa ikke saa Offre fra hans Side, og dels til at samle Lidt til sin Fremtid. Allerede den Tid og den Løn, han skal afse, er ikke et saa ganske ringe Offer, saa jeg synes ikke, man skulde gjøre Offret større for de unge Mennesker, som i Almindelighed ønske at skaffe sig Lidt mere aandelig Udvikling, Dannelse og Rundskab, end de have bragt med sig fra

Barnearene. Hvad nu endelig Tilskudets Størrelse angaar, da er det Noget, jeg slet ikke skal opholde mig vidtløftig ved; det er Noget, der kan være forskjellige Meninger om, hvorvidt der skulde have været bevilget et saa stort Bidrag, eller om det kunde have været noget mindre. Jeg skal kun sige, at, hvis den ærede Minister ikke faar Brug for Alt, det, han har faaet Myndighed til at anvende, velan, saa beholder han Resten i Kassen, og saa er ikke større Skade sket. Det ærede Medlem sagde endvidere, at, dersom man saaledes blev ved med at støtte de unge Mennesker, kunde man vente, at den ene Folkehøjskole efter den anden vilde opstaa, og der skulde saa ogsaa mere til for at tilfredsstille Kravene fra den Side. Deri tror jeg, at det ærede Medlem tager meget feil. De Penge, der blive bevilgede til de fattige Elever, komme i Reglen ikke de smaa Højskoler synderlig tilgode, men derimod de større Skoler rundt omkring i Landet, der ere komne mere i Ry, og haad de smaa Skoler angaar, for hvilke der særlig har været ønsket, og hvortil der ogsaa er blevet bevilget et større Beløb, der skulde komme dem umiddelbart tilgode, da vil den Videnskabsmand, der er nævnet her igaar, og som af den ærede Minister har været benyttet til at søge Rundstabsstole og Højskolerne — en Mand, hvis Navn, efter min fulde Overbevisning, i den Henseende bør nævnes med Tak og Ære af alle dem, der have Kjærlighed til disse Skoler — kunne oplyse det ærede Medlem om, under hvilke grumme ringe Kaaer mange af de smaa Højskoler udøve deres Virksomhed, saaledes, at det er en Opoffelse, ikke blot af Tid og Kræfter, men af egne smaa Pengemidler at holde denne Gjerning gaende, saa i den Henseende kan altsaa det ærede Medlem sige sig til No.

Endelig kom det ærede Medlem til den udvidede Skole i Aftov. Hvad denne angaar, skal jeg kun sige, at den er et Forsøg, og at der meget godt kan være forskellige Meninger om, hvorvidt Tilskudet dertil burde have været bevilget iaar eller ikke. Jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at Tilskudet slet ikke er forlangt af Forstanderen paa Aftov, og der kan, som sagt, være forskellige Meninger om, hvorvidt Skolen burde understøttes, inden det har vist sig, om den er istand til at fremme den Sag, den arbejder for. Ikke desmindre er det vist, at Forstanderen har begyndt Forsøget, der gaar i Retning af, at der skulde skaffes noget mere Tid og Leilighed end ellers til Rundstabsmeddelelse, og han har begyndt Forsøget med ikke saa ganske ringe Nitid for sig selv. Det ærede Medlem fremsatte nu en Kritik over Programmet, en Kritik, der efter min Mening ligesom det ærede Medlems hele øvrige Foredrag syntes at bære Præget af, at han saae alt dette mere gennem en vis Stemnings Farveglas end i Virkelighedens og Sandhedens Lys. Han talte om, og fik her Latteren paa sin Side, at der var